

'Muziek spelen is jongleren met de wetten van de natuur'
Volgens luitist Jurgen De bruyn heelt muziek de ziel

© TOM LAGAST

JURGEN DE BRUYN ADEMT OUDE MUZIEK, MAAR GENIET OOK VAN HEDENDAAGSE KLANKEN.
'DANSMUZIEK KAN FANTASTISCH ZIJN.' TOM LAGAST

Jurgen De bruyn is luitist en speelt oude muziek. De magische fysica van muziek fascineert hem, zelfs wanneer die passeert in een ogenschijnlijk simpele popsong. 'Muziek is jongleren met de wetten van de natuur.'

Tim F. Van der Mensbrugge

Verandert muziek een mens?

Jurgen De bruyn (47) kijkt en luistert graag naar het verleden. Terwijl zijn ensemble Zefiro Torna muzikaal erfgoed mengt met hedendaagse vormen, fascineren ook de filosofieën van eeuwen geleden hem. "Oud-Griekse medici en filosofen hadden al hele theorieën over de vraag waarom muziek iets teweegbrengt bij mensen. Volgens Hippocrates werkten levensgeesten in op de sappen van het lichaam. Ik vind dat een heel mooie theorie, ook al werd ze in de zestiende eeuw ontkracht door serieuze wetenschappers."

Hij gelooft dat de trillingen die muziek voortbrengt iets doen met de mens. "Er ontstaat een soort chemie in je lichaam en afhankelijk van het soort mens dat je bent, eindig je met andere gemoedstoestanden. Mijn echtgenote is muziektherapeute, zij gebruikt muziek om non-verbaal te communiceren met mensen die geblokkeerd zijn in hun denken. Door hen te laten improviseren op de piano kunnen zij laten voelen waar ze mee worstelen."

"Muziek is een non-verbale vertaling van wat de mens is én niet is", zegt hij. "Alles is meetbaar geworden in onze maatschappij, alles moet worden geëvalueerd, maar muziek is een vrijplaats. Het geeft je toegang tot een andere tijdbeleving. Je kunt de tijd vertragen of intensiever beleven. Muziek is zo een vlucht uit de werkelijkheid."

Hij bespeelt oude tokkelinstrumenten als de luit en de teorbe, en die doen hem muziek heel fysiek voelen. "Dat is verslavend, het brengt je in een andere concentratie. Wanneer je speelt, komen er bepaalde stoffen vrij, zoals de neurotransmitter serotonine. Dat zuivert je lichaam."

"Zingen zou op school deel moeten uitmaken van het lessenpakket. Muziek hoort bij de persoonlijke hygiëne, je kunt er je gevoelens mee cultiveren. We leven in een heel neurotische tijd, muziek kan dat counteren. Laat mij een tijd geen muziek spelen en ik word zwaarmoedig. Muziek houdt je geest open en geeft zuurstof aan je hersenen, wat toelaat dat je kennis verwerft of taken gemakkelijker uitvoert."

Wat heeft oude muziek dat moderne pop niet heeft?

Jurgen speelt oude muziek en die term slaat specifiek op muziek uit de middeleeuwen, de renaissance en de barok. Ooit speelde hij 'gewoon' gitaar, maar toen hij toevallig een luit in zijn handen kreeg, was hij verkocht. "Die luit opende een hele wereld voor me. Een luit heeft iets heel naturel, die dringt zich nooit op. Dat is een andere benadering van muziek, want hedendaagse instrumenten zijn vooral gemaakt om veel volume voort te brengen en concertzalen te vullen. De sensualiteit die je nog hoort in Arabische en Indiase muziek, zijn wij kwijt, maar die zit wel nog in de oude muziek. Toen hadden we in het Westen nog dat gevoel voor subtiliteit."

Het timbre van instrumenten uit de oude muziek is veel geraffineerder, vindt Jurgen. "Als je op de luit speelt, ontstaat er een biotoop van klanken doordat alle snaren meetrillen, een beetje zoals bij de sitar. Veel van de instrumenten uit die periode creëren een heel rijke atmosfeer, maar je kunt die bijna niet vatten op cd. Live werpt zo'n instrument een alchemistische sfeer op. Oude muziek werkt alleen in de juiste omgeving, met een goeie akoestiek, en totaál niet in een neutrale, studio-achtige omgeving. Dan is alle magie weg. Daarom nemen we heel dikwijls op in kerken: daar kunnen de klanken zich vermengen."

Zijn voorliefde voor oude muziek betekent niet dat hij pop afwijst, zelfs niet als die fijnzinnigheid mist. "De mens heeft beide dingen nodig: zowel fijnzinnigheid als stuwende, basale dingen. Dansmuziek kan fantastisch zijn omdat het je lichamelijke beleving aanspreekt. Ook het timbre van een stem kan mij enorm raken. Eén van mijn guilty pleasures is Isabelle A. Ik ben zot van haar stem, die doet mij echt iets. Ook 'Raak mij aan' van Roosbeef vind ik fantastisch. Dat blijft zo binnen een bepaalde frequentie dat het echt doordringt."

Waar haalt muziek haar betoverende kracht vandaan?

Jurgen De Bruyn luistert zelf weinig naar muziek. "Terwijl andere muzikanten zo verslaafd zijn dat ze voortdurend opnames zoeken en vergelijken. Ik heb geen behoefte aan overdaad. Er is al zoveel geluid rondom me, dat is vermoeiend. Ik leef toe naar het moment van spelen, om dat zo rijkelijk mogelijk te beleven. Van een goed concert kun je enkele dagen voort, dat is een natural high."

Hoe komt het toch dat muziek dat effect heeft? "Muziek is fysica. Het hele spectrum van boventonen en intervallen? Pure fysica. In rockmuziek spreken we bijvoorbeeld over power chords. Die oerkracht zit in de natuur, mensen herkennen dat. Soms zing ik een bepaald lied, een Napolitaanse tarantella, dat ik zodanig kan sturen dat ik weet: nu zal ik mensen raken. Dat is iets heel bizar. Je speelt met de fysica van de dingen, je surft op de golven van muziek. Dat is jongleren met de wetten van de natuur."

"Dikwijls zie je overeenkomsten tussen wiskundige en muzikale geesten. Het gaat over structuren zien en je dingen kunnen verbeelden. Over een gevoel van proportie. Je kunt achterliggende betekenissen in muziek vervatten, zonder dat die hoorbaar zijn, maar waar wel over is nagedacht. Wiskundigen kunnen een grote verwondering voelen over de complexiteit waarmee dingen in elkaar zitten. Bij muziek heb je dat ook."